

Breim Jakt og Fiskelag v/ Ola Bergheim
NVE v/Jan Sørensen
NIVA v/ Atle Rustadbakken

Vedrørende utbygging av Storelva.

Aller først vil jeg gi en liten presentasjon av meg selv og min erfaring for uttalelese av planene til det planlagte kraftverket til Breim Kraft A/S.

Jeg har ikke noen utdannelse i marinbiologiske fag, men har til nå snart 35 års erfaring sammen med mange andre lidenskapelige fluefiskere gjennom årene hver sommer og høst vært i aksjon, både med likesinnete og tilfeldige fluefiskere langs elvene. Gjennom vinteren med kontakt med andre for bedre forståelse og felles lære videre med interessen for fisken med fetfinnen. Jeg har også vært på reiser til mer en 25-30 forskjellige norske lakse-og sjørretelver igjennom sesongene, og også reiser til bla Alaska, Grønland (nå snart for 5 gang), svensk lappland utallige ganger og Danmark etter de blanke sjøfisk der også. Jeg har også besøkt utallige brun ørretelver/harr mm i innland og utland, også med alt i forskjellige selvbundne mikro imitasjon kreasjoner til de største tubefluer i fluebinderverdenen og har bl.a. også holdt flere fluebinderkurs og stangbyggings- kurs til lands og i offshore-bransjen. Med min ballast føler jeg meg kompetent til å komme med kommentarer i saken.

Men rart nok er det den viltre meget vanskelig fiskende strie Storelven der stadig står mitt hjerte nærmest av alle mine besøkte elver på reiser. Som 21-åring ivrig fluefisker kom jeg første gang og måtte kjempe meg igjennom kratt langs elven, mange plasser helt ned til Elvosen med fare både for meg selv og mine kjære fluestenger. Mange steder ble elvebredden brukt som boss plass til bilvrak, tomme maler bøtter, kjøleskap, døde grisunge og gamle tre materialer med spiker i godt gjemt i vegetasjonen til stor ergrelse for vadere! Jeg fant hurtig ut allerede da og nå stadig vekk at det er en begrenset interesse for utbyggerne å bruke elven til rekreasjon til for eksempel.fiske! Jeg hadde aldri tidligere sett liknende tortur av en elv jeg hadde besøkt og som jeg så hadde så mange muligheter! Det gjorde vondt, men hva kunne jeg gjøre med det når det slik jeg oppfattet det, var svært liten interesse for elven ut over de få fiskere på bygden og tilreisende der til stadighet beklagde seg til meg.

Men jeg gav ikke opp fisket i Breimselven for det, for jeg visste allerede den gang med et så stort vann som Breimsvannet er med sine nesten 23 km² (Breimsvannet har som ett av få vann i Sogn og Fjordane en dokumentert bestand av storørret), måtte det være mulig og få seg en ordenlig stor ørretbamse på kroken langt oppe i elven i de mer roligere partier også når den skal gå til elven på sin gytevandring fra sommeren og ut på høsten!

Så derfor begynte jeg og oppspore de den gang litt eldre fiskere som var ivrige i gamet og som da helst fisket etter laksen da der var laks i mengder! Og for noen historier de hadde på lur fra Storelven!

Jeg funderte på videre hvorfor det ikke var sånn mer som tidligere fortalte fiskehistorier til jeg en dag kom over menneskelig inngrep med murer langs elven før Flølo-dammen på Flølo, og en mur over elven som viste seg å være en tidligere kraftstasjon som var i drift i perioden fra 1913 og frem til ca 1970.

Der var en 6-7 stk flotte svartkrutt-sprengte fisketrapper på den nordlige siden av elven med en reguleringssluse før muren som stenge elven for vann, hvor man da kunne regulere vannet til fisketrappen så den aldri ble tørr til høstens vandring, som de før i tiden med parafinlampe fisket store ørretbams i på høsten med høygaffel år etter år. Stadig er der her på bygden levende syndere der kan bevitne det. (Reguleringen for vannet til trappen raste ut for omtrent 6-7 år siden og muren tvers over elven raste for 3-4 år siden, så nå er det heldigvis fri passasje for fisken).

Jeg begynte på vinterstid i en ca 7-8 år tid og rense trappene som sikkert siden 1970-tallet aldri har vært rensset for stein, trestokker m.m., så der i hvert fall på en gitt vannstand kunne passere gytefisk videre opp langs elven hvor der iblant ble fanget fisk så store at de med garanti ikke kom nedstrøms fra Bergheimvannet!

Rett nedstrøms for den nye Teitafossen kraftverk og oppe ved Byrkjelo hvor Myklebustelven renner inn i Storelven, var der før en veldig flott, stor lang høl hvor sikkert de største Breims-ørretene på stang er tatt! Jeg vet også om et par stykker på nesten 10kg hver (i omtrent slutten på årstallet på den tidligere kraft stasjon på Flølo!) Den er også borte pga elveforebygging for omtrent 15 års tid siden, ja det skulle ha vært en lakseelv de gjorde liknende i!

Så kommer vi ned til rensestasjonen ved Byrkjelo stadion, som nok er en av elvens fineste områder å gå langs med fluestangen etter vakende ørrerter! Bare så synd at på nesten hele dens knappe 1 km lange strekning ligner elvebunnen på overflaten på månen, sterilt og tamt nesten uten standplasser for ørreten (også ødelagt). Også der og nedstrøms til den berømte Flølodammen på Flølo har jeg godt med informasjon, skal ta den helt oppe fra hvor Bergheimvannet blir til Storelven og så gå nedover, da elven rant naturlig uten noen form for menneskelig inngrep og der faktisk var flere store naturlige innsjøer på syd. Siden ble de samkjørte til elven som den nesten renner i dag og ned på slutten av Høylo hvor de før drog not med gode fangster pga grunne dybder, varmere vann, garantert masse vann, insektliv til yngel og større fisk osv., før elvestein ble fjernet for at få senket elven for å få mer dyrket mark, tortur igjen av elven, men forstår det så godt i den tid!

Storelven er den jeg betrakter som kanskje en av landet mest pinte elver, og gleden var stor da jeg fikk høre det var planer om kraftutbygging i elven da mine tanker fort gikk til terskler i elven som plaster på såret, noe utbyggere nesten alltid er pålagte å gjøre ved liknende saker! Terskler fra elvosen og et godt stykke oppover elven vil gi roligere elv med mange flotte terskelhøler, større insektfauna m.m. Men gleden var dessverre ikke langvarig da jeg i den første forhåndsmelding ang. Breim Kraft A/S fikk høre de knusende ord, knappe 5 kbm/s i fiskesesongen, som nå er kommet opp i små 7 kbm/s og resten av sesongen på ca 1,5 kbm/s med stadig tilsig i elven fra landbruket og det nye avfallsdeponiet (litt nedstrøms fra inntaket på Høylo) fra rensestasjonen på Byrkjelo som nesten ligger på kanten av elvebakken! Men tilbake igjen herfra til planlagte kbm/s utslipp er som en dråpe i havet. Resten ønsker utbyggerne og slippe ut i Breimsvannet igjen fra det planlagte 49 kbm/s slukstasjon (med tusen og atter tusenvis av kbm³ tunell sprengningsmasse!) omtrent 1,5 km inne på Seimlandet fra osen. Ikke nok med det, den helt unike elvosen på Reed vil forsvinne for godt med det fantastiske fisket man kan få der etter de store ørretbams helt fra første stund fjellet riktig gir vann fra seg og helt frem til høsten, og også helt sikkert ikke som rapporten på flere hold fra fiskebiologen Harald Sægrov sier ang gytingen i Storelven mm! Synes også i denne store og viktige sak at det er litt rart utbyggerne har brukt ein privat aktør og ikke en større aktør, for eksempel Niva.

Når man kan lese i avisen at ørreten ikke gyter i Storelven da det er en breelv, blir dette en hårreisende påstand da nesten alle lakse/sjøørretelver her i fylket er breelver. Ørreten gyter garantert stadig i Storelven, fordi jeg langs min ferd langs Storelven helt til osen på de små grunne plasser med veldig rolig elvevann langs land, bak store steiner m.m., ser småyngel som sikkert ikke bare kommer fra gyteområdet nedstrøms fra Bergheimsvatnet og som jeg iblant skremmer. Den verste er nok Fjærlands-elven med en sikt i elven på maks 20-30 cm som kommer rett ned fra isbreen der inne, men det er en lakse/sjøørretelv med brukbare fangster!

La oss ta til fornuften og la elvosen leve for all fremtid. La utbyggerne evt bygge kraftstasjon ved Norsk Fjordhestgård 1,3 km fra elvosen eller ved Seime bro, ca 300 m oppe fra osen. Og kanskje kan vi få store mengder av storørreten som Breimsvannet huser på elven igjen. Alt annet er hva jeg vil kalle hærverk av naturen på sitt aller verste. Det er nok av lakse/sjøørret elver og ørretelver i dette land som allerede er utbygd og aldri til det bedre! Derfor mine lange fiske reiser til steder hvor alt er som det nesten alltid har vært og muligheten for dette kanskje i nær fremtid også kan gjelde for Storelven igjen med en god del hjelp fra Breim Kraft A/S. Det fortjener elven fra utbyggerne som kanskje gir elven det siste nådestøtet! Men la elvosen leve.

Breim, 30.06.11

Ole Michael Henriksen
6827 Breim